

ČECHY František Ringo Čech
KRÁSNÉ,
ČECHY MÉ...

Upozornění

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Galén
Na Bělidle 34, 150 00 Praha 5

www.galen.cz

© Galén, 2012

Zahraniční návštěva (2009)

ČECHY František Ringo Čech
KRÁSNÉ,
ČECHY MÉ

František Ringo Čech
ČECHY KRÁSNÉ, ČECHY MĚ

První vydání v elektronické verzi
Best of Ringo, sv. 2

Vydalo nakladatelství Galén, Na Bělidle 34, 150 00 Praha 5
Editor nakladatelství Lubomír Houdek
Šéfredaktorka nakladatelství Soňa Dernerová
Odpovědný redaktor Radek Lunga
Redakční spolupráce Roman Lang
Grafická úprava Marta Šimková, Galén
Fotografie obrazů z archivu autora a nakladatelství Galén
Na obálce autorův obraz Svatý Václave, oroduj za nás! (2012)
Sazba Petra Veverková, Galén
Tisk Glos, Špidlenova 436, 513 01 Semily
G 311027

www.galen.cz

Všechna práva vyhrazena.

Tato publikace ani žádná její část nesmějí být reprodukovány, uchovávány v rešeršním systému nebo přenášeny jakýmkoli způsobem (včetně mechanického, elektronického, fotografického či jiného záznamu) bez písemného souhlasu nakladatelství.

© Galén, 2012

ISBN 978-80-7262-947-3 (PDF)

ISBN 978-80-7262-948-0 (PDF pro čtečky)

RINGŮV DOPIS JINDŘICHU KAHÁNKOVI V NEBI

5

aneb předmluva k soubornému vydání

Nejdražší Shorty*,

když se mě někdo zeptá, co považuju za svůj největší uměleckej počín, za svoje největší umělecké dílo a na co jsem nejvíc pyšnej, co mi udělalo největší radost, tak musím říct bez váhání, že je to televizní seriál Pra pra pra. Seriál ze života starejch Slovanů.

Víš, Shorty, já na to mám gebír. Nakonec Dívčí válka, to je moje vlajková loď, tu budou hrát ještě moji vnuci a nakonec možná, že jsem opravdu příbuznej s Praotcem Čechem, kterej nás sem přivedl na ten krásnej, magickej kopec. Nosil jsem to dlouho v hlavě a v srdci, dokonce jsem o nich začal psát knížku. Ale impuls, to, co to rozjelo, že jsem začal točit takhle velikej projekt, mají na svědomí dva lidi, kteří v tom sehráli rozhodující roli, že seriál spatřil světlo světa. A teď to vyšlo na DVD, Shorty, Pra Pra Pra, lidi si to konečně můžou koupit. Televize to vydala po nekonečně dlouhých dvanácti letech.

Ale vraťme se k začátku. Volal mi Bezouška, syn slavnýho Bohumila Bezoušky z Národního divadla, kterej mi – à propos – vždycky nadával, kdykoliv jsme spolu točili v rádiu, že jsem zarostlá mánička, abych se ostříhal a zkulivoval. Prima chlap, trochu nevrlej mrzout (asi jako jsem dnes já), ale jeho synek se mu velmi vyvedl. Bezouška se kamarádí hlavně s mým synem, já už jsem pro ně dědek, ale protože to je chytřej, inteligentní kluk, má čuch na kvalitu a též je dobrej literát, tak mi jednoho dne zavolal a řekl mi, před těma dvanácti lety, jestli bych pro televizi nenapsal seriál. Mohl jsem se přerazit, jak jsem mu po chvíli hned volal zpátky a řekl mu: »Mám, Bézo, připravenou trilogii o starých Slovanech.

* Jindřich Kahánek zvaný Shorty, jeden z nejlepších jazzových fotografů Kanady minulého století a Ringův přítel

6 A sice...« Napsal jsem mu obratem takový zadání, a protože jsem velíkáš a rád točím na pokračování, mám rád první, druhé, třetí, čtvrté díl, třináctej, mám rád cykly, tak jsem mu poslal velikášskej námět. Takhle se nějak musel rozmáchnout Homér – a vyplatilo se to!

Prvních třináct dílů – Od příchodu Čechů na Říp až po svatbu Libuše a Přemysla.

Druhých třináct dílů – Od svatby Libuše a Přemysla až po smrt Praotce Čecha.

Třetích třináct dílů – Od smrti Praotce Čecha a vítězství mladočechů nad staročechy až do příchodu Cyrila a Metoděje čili porážka pohanství.

Martinovi se to líbilo, a protože byl zodpovědněj člověk, měl v televizi poměrně vysokou funkci, myslím, že byl šéfdramaturg nebo co, tak mi to zadal a myslel to, na rozdíl od ostatních hovad, se kterými sdílel budouvu, vážně. A já taky. Tak jsem to připravil, přinesl jsem to, Bézovi – jak říkám – se to líbilo, dílo schválil a zařadilo se to do výroby.

Ale v televizi není nikdo tak nevítaněj jako člověk, kterej přichází s projektem. Přicházíš-li s projektem vlastním, znamená to, že ty loupežníky, který tam seděj, připravíš o jejich kravský projekty. Oni píšou, až se z nich kouří. Píšou pásma, pohádky, hry, vesměs všechno sračky, píšou scénáře pod různými pseudonymy. A najednou z ničeho nic přijde veřelec odjinud, nevítaněj host, díra do jejich penězovodu, a chtěl by točit seriál, jehož výroba by obnášela 25 milionů, což se také posléze stalo. Já jsem z těch 25 milionů samozřejmě nic neměl, jen normální standardní hereckej honorář a zaplaceněj scénář.

Byl bych to všechno ale dělal úplně zadarmo! Věděl jsem, že je to životní šance, která se už nemusí opakovat. Ale oni už si v duchu těch pětadvacet milionů předem rozdělili mezi sebou, velkej kus by pro sebe urval netalentovanej synek geniálního otce, mimochodem pěkněj hajzl i v osobním životě. A najednou přijde nějakěj kýčař, člověk, kterým oni opovrhují, a točí za »jejich« peníze připravený k ukradení – pardon, připravený k proplacení za realizaci vlastních literárních blivanců! Proto ta nenávistná zloba, ještě než se rozsvítily kamery!

Vyšehrad, pravda, něco stojí, kolová hradba též není zadarmo, Čechův trůnní sál, komnaty Kazi, Tety a Libuše, Perunův posvátný háj, všechno nádherný kulisy, nádherný kostýmy atd.

Takže začaly mírné protitlaky. Bezouška, moudřej a zkušeněj člověk, kterej zná svý pappenheimský, udělal zásadní věc: seznámil mě s generálním ředitelem ČT Puchalským. Věděl, že takovejhle sekáč mezi tou numismatickou bandou dlouho nevydrží, a tak mi zavčas vytvořil obranný val.

Puchalský byl mladej chlap a v okamžiku, kdy tuhle knížku máte v ruce, bezpochyby ještě je. Bez předsudků, vtipnej, pracoval v BBC, přijel z Anglie, nebyl uprděnej, závistivej, byl a je to skvělej člověk. Hned, jak jsem ho viděl, tak jsme si v tý ředitelně padli do oka. Nevadilo mu, že říkám prdel, hovno, že mu říkám soudruhu řediteli, tomu se smál, protože věděl, kolik bije, a hlavně ocenil několik mejch dobrejch fórů, když jsem se jako přerekl a oslovoval ho soudruhu Zelenko. (Velmi vtipné, co?) To jsme se smáli oba. Generální ředitel Puchalský měl navíc stejnej smysl pro humor, má rád Monty Python, má rád Černou zmiji, Mistra Beana a Bennyho Hilla.

Žil v Anglii, a kdo žije v Anglii, tak jeho čecháčkovství se umenšuje. Čím déle žiješ v Anglii, tím menší jsi čurák! Délkou pobytu v Anglii se z tebe stává vynikající, stále lepší člověk. Ale on byl bezpochyby vynikající, už když tam do tý Anglie jel.

Takže začalo to televizní brždění zpoza rohu a temnejch koutů. Dostaly to tři ženský v jedný skupině, byly docela fajn, byly prima, už si skoro nepamatuju, jak se jmenovaly. Ale jo! Byl by nevděk, kdybych si nevzpomněl – Alice Nemanská a Helena Slavíková vedly skupinu a Magdalena Turnovská měla na starosti dramaturgii. Ale, jak říkám, chovaly se ke mně slušně a byly milé. Nakonec to dostaly nařizený, tak to začaly realizovat. Ty tlaky byly spíš odjinud, ne od nich. Myslím, že jednu z nich po odchodu ředitele Puchalského za můj seriál málem vyhodili.

Turnovská byla kultivovaná vlídná žena, který se jen velmi špatně dramaturgoval rockovej blázen zamilovanej do svýho díla a nenacházející na něm, byť jedinou, chybičku! Navíc se mi docela líbila. A v jemném vzdělaném Filipovi neměla pomocníka, protože ten mi vzdoroval systémem Š & G (... to už se Zelí rozzuřil: Vy oškliví chlapi, zašeptal. Za trest vám dnes už nepovím nic nového o ježkovi!).

Začalo systematické mydlení schodů – systém: »... Ringo, myslíme to dobře! ... já bych to, Ringo, netočil teď. Teď jsou ty nejlepší studia obsazený až do konce roku. Nech to na příští rok. Bude klid, víc času

na přípravu! Natočíme to v těch nejlepších studiích, jak by si tvoje vynikající dílo zasloužilo« – a teď jmenovali studia, u nichž rozdíl byl pouze v několika metrech velikosti, jinak nic. Průhledná záminka, já však věděl, že když to nenatočím teď, už to nenatočím nikdy. »Víš, Ringo, chtěli bychom tomu dát největší kvalitu...« Takovýhle pindy... pindy..., zkrátka kydy naší Midi!

Jo, kvalitu říkáte? Tak jsem hned letěl za Puchalským jako vítr a klečel jsem u něj na zemi, což jsem ani nemusel. Prosil jsem ho a říkal: »Pane řediteli, vaši netalentovaný zmrdi vám budou říkat, že chtěj vysokou kvalitu a že to se mnou myslej dobře. Ne! Ne! Ne! Pane řediteli, prosím vás, točit hned, nebo nenatočíme nic.« A vždycky jsem ho přesvědčil. I on měl určitou zkušenost. Věděl, byť velmi mladý, že když někdo přichází a myslí to s vámi dobře, bývá to v 90 procentech většinou ta největší sviňárna! Vždyť byl vynikající novinář, pracoval v BBC, věděl, co jsou zač hodní lidé s dobrými nápady, a vždycky mě podržel, a vydal befel: Ringo – dělat! Točit! Ted!

To byl jedinej tlak, kterej jsem na televizi vykonával. Ale bez Bézy a Puchalskýho bych seriál neměl.

Chtěl bych teda aspoň, protože nevím vůbec, kde je a co dělá, v týhle knížce znova říct: Pane řediteli, jsem vám neskutečně zavázanej. Jste skvělej člověk a pánbůh vám to zaplať. Pomohl jste mi vytvořit nesmrtelný dílo, který bude oporou Čechů v přicházejících zlejších dobách.

(V duchu jsem si pyšně promítal film, jak komisaři EU prohledávají český paneláky a krkonošský chalupy a podobně jako jezuiti a páter Koniáš v F. L. Věkovi hledají Pra Pra Pra – mlátí Čechy, aby prozradili, kam si DVD schovali, a dupou po nich okovanou botou...)

Vybral jsem si režiséra, vlastně jsem si splnil sen točit s Františkem Filipem. Franta Filip je jeden z nejlepších režisérů, jaký jsem v životě poznal, společně s Roháčem a režisérem Paukertem. Je jich teda, těch sekáčů, víc, ale na dramatickou tvorbu je velmistr Franta Filip, miluju jeho F. L. Věka. Jak je božsky natočenej F. L. Věk! Ještě navíc s oblíbeněma hercema, prostě F. L. Věk je seriál mýho života. Když jsem ho viděl poprvé, ještě jako kluk, byl jsem nadšenej! Kdyby mi tenkrát někdo řekl, že Franta Filip bude točit můj seriál o starejch Slovanech, tak bych neudržel svěrač. Když si vyberete dobrý spolupracovníky, je vítězství

blízko. Kvalita František Filip s sebou přivedl další kvalitu – Houfa, výtvarníka dekorací; neskutečnej, vynikající Houf se synem, dvojice hodná obdivu.

Jaký udělali dekorace, nádherný staroslovanský hradby, Vyšehrad, trůnní sál, mamutí kly! Pánbůh v té chvíli nade mnou držel ochrannou ruku. Hvězdně jsme si to společně s Filipem obsadili – k tomu se ještě vrátím – takže jsem začal točit.

Prožíval jsem takový štěstí, že co do významu a autorského tvůrčího vzrušení se to rovnalo natočení několika elpíček v Supraphonu, a to je co říct! Měl jsem vynikající herce, ty nejlepší, jaký jsem mohl mít! Hráli všichni s chutí a jako o život.

Jirka Wimmer, kterej mi slíbil na kolenou, že se neožere, že nebude pít. Věděl jsem, že se ožere, ale nechtěl jsem o něj přijít!

»The inkomparabile Krampol«, neporovnatelnej Krampol, člověk, kterého si nesmírně vážím, herec, kterej je nad věci, není to sráč, hrál Praotce Čecha. Bára Štěpánová mladou kněžnu Libuši. Uršula Kluková Tetu, Mahulena Bočanová Kazi, takovou pichnu, moc jí to sedlo. Nádhera... Přeucil hrál Kroka, říkal Praotci Čechovi tati, což je samozřejmě naprostá kravina, ale hodilo se mi to a zapadalo do děje.

Wimmer, Čechův bratr Lech, mluvil polsky. V celým seriálu nepromluví jinak než polsky a já, protože polsky neumím, jsem si k pomoci vzal návod na obsluhu nějakého polského výrobku.

Když je na Vyšehradě porada, tak Lechovi samozřejmě nikdo nerozumí... Praotec Čech se na něho obrátí: „Co tomu říkáš, bratře, co si o tom myslíš?“ A Wimmer spustí: „Poprzez nastawienie timera z maksymalnie miesięcznym wyprzedzeniem...«

Čech se zatváří nedůvěřivě a otáže se: »Opravdu, Lechu?«

A ten ho ujistí: »Włożyc kasete z nieusunięta płytki zabezpieczającą przed przypadkowym skasowaniem nagrania!« (A je vymalováno!)

V polovině seriálu se nám božskej komik střelil do hlavy; možná, že si na to starší čtenáři vzpomenou, jak od poloviny seriálu má najednou, kde se vzala, tu se vzala, na hlavě čepici, protože si ustřelil s kůží na hlavě i chomáč vlasů. Taky záhy porušil slib, kterej nám s Filipem dal, a začal zase chlastat, ale já ho na place moc chtěl, protože to byl geniální, výjimečnej člověk. Přišel tak ožralej, že vůbec nevěděl, kde je. František

Filip ho vždycky posadil ke stolu s Praotcem Čechem, kde už seděly Čechovy vnučky, celá rodina, opřel ho o děvčata a Wimmer blábolil: »Pša krev, do pána, pša krev.« Přitom zapomínal, že se den předtím střelil do hlavy, a furt si sundával tu čepici, ve který mu bylo samozřejmě hor-ko, a obnažoval do kamery ten kus ustřelený hlavy! Wimmera jsme měli všichni rádi, jemu jsme to odpustili.

Jan Rosák hrál krásně sira Lancelota, který šuká Ginevru, ženu krále Artuše, a utečou spolu před jeho hněvem na Vyšehrad. Ginevru hrála s Rosákem Káča Kornová; přijdou k Čechovi na Vyšehrad žádat o politické azyl. Rosák byl vynikající. Máchal kolem sebe obouručním mečem a urazil kus Vyšehradu, což musel Houf se synkem slepovat.

Myslím si, že jsem velmi výstižně vykreslil středoevropský přetahování se o Čechy mezi západní kulturou, kterou reprezentoval kníže Dagobert ve Wogastisburgu, a mezi východní kulturou, kterou prezentoval kníže celý Rusi a Novgorodu, Vladimír jasné slunéčko, kterej, stejně jako je tomu i dnes, osnoval svoje pikle a plány prostřednictvím svý ambasády, kde byl velvyslanec Děda Mráz a vojenskej atašé Slavík Loupežník, toho hrál Labuda. Postránecký hrál Dědu Mráze, skvostně. Jsou pořád ožralý, to je taková nádhera, furt se motaj, potácej, lákaj Čechy a slibují zastání: »Chcete ochranu donských kozáků? Jenom na chvíličku, na malilinkou chvíličku sem přijede pár kozáčků a bude vás chránit před tou zlopartou imperialistů ze Západu.«

Brzobohatý nádherně hrál pedofila Pedomila Ditru, vyslanec Evropské unie západních Franků, který přijede do Čech a chce tady šukat mladý slovanský chlapce. Je skvělejš, jinak ani neumí! Navíc jsem si splnil sen, protože to je jeden z mejch nejoblíbenějších českých herců.

Zkrátka jeden lepší než druhěj. Náhlowskej tam s Mladým hrají Chru-doše a Štáhluvu, Jana Švandová Kazi. Petr Novotný samozřejmě nesměl chybět, hraje Mamutíka, protože v tý době, když přišel Praotec Čech na Říp, tu ještě přežívali lovci mamutů. Už tu nebyli mamuti, ale lovci ano. Oni nevěděli, že už jim mamuti vymřeli, protože měli nějaký ulovený a pořád z nich jedli sušený maso, a ty mamuti, co jim napadali do Ma-cochy, zůstávali v tom chladu čerstvý, v tý propasti se nekazili.

Čechové měli už tenkrát svoje menšiny. Slavníkovce, Vršovce, Doudleby. Luděk Sobota hraje jednoho z těch menšinovejch náčelníků, a pořád

si stěžují na Čechy, jak je utlačují, znásilňují a vymějšlej si na Čechy děsný lži, ostatně jako dnes! Je to nádhera.

Já hraju sám sebe a usiluju o mladičkou dívku Sirael. Půjčil jsem si od Wericha postavu astrálně vytvořený, krásný dívky. Tu rozmarnou káču hraje Bára Srencová. Praotec Čech mi ji odvede a střídavě ji se mnou šuká... chvíli já, chvíli on! Jako v životě. Takže já ji miluju, ona miluje mě, ale taky, jak to v životě bejvá, miluje máho prapraprapředka.

Shorty, teď, když tohle píšu, tak držím těch sedm DVD v ruce. Mám z toho takovou radost. Ty to určitě vidíš. Po přejití vichřice hněvu spokojeně čtu... »Pra pra pra – Historie příchodu kmene Čechů k hoře Říp je obestřena tajemstvím. Jak se všechno mohlo odehrát, ale jistě neodehrálo, ukazuje s nadsázkou a osobitým humorem Františka Ringo Čecha seriál o nejstarší historii českého národa.«

Když jsem řekl A, musím říct i B. Odešel geniální ředitel Puchalský, odešel Bezouška, televize byla ponechána na pospas svému osudu – vlkům divejm, žralokům tupejm, omezenejm, peněz za svy samosračky chtivejm. Televizi ovládla takzvaná Banda čtyř.

Neznal jsem je všechny, ale říkali jsme jim Banda čtyř. Byla to R., žena zlokritika, netalentovanej synek geniálního otce, třetí, myslím, byl velkej nepřítel zábavy soudruh K. K. Nikdy jsem ho neviděl, ale říkali mi o něm, že nenávidí zábavu, proto je šéfem zábavy. Do toho vysvitlo slunce. Do televize přišel Č., můj přítel z jeviště, kolega Petra Novotného z Olomouce. Jeden z tý slavný olomoucký party – Dostál, Novotný, Č., ještě s nima vystupovaly talentovaný holky (třeba vynikající Maciuchová).

Takže jsem měl velkou radost, že je Č. v televizi. Hned jak nastoupil, zavolal mně a velmi mi zalichotil, protože chtěl koupit práva na moji knížku »Z mého života«. Televize posléze ty práva skutečně koupila, tuším snad na deset let. Tím to žel také skončilo.

Po odchodu dvou pilířů TV, Puchalského a Bezoušky, jsem doopravdy začal točit. Dařilo se to, jak už jsem psal. Měl jsem takovou radost, že jsem si postavil s Filipem skvělej team. Byl jsem permanentně, po celou dobu natáčení napnutej a vzrušenej. A jak jsem se radoval z každý povedený klapky! Bylo to lepší, než kdybych točil osm elpíček.

Nakonec jsme Pra Pra Pra natočili. Když Č. nastoupil do televize, šel jsem ho přivítat a vyjádřit svoji radost, že je v televizi. Řekl mi: »Ringo,

ty můžeš ke mně přijít kdykoliv. Bez ohlašování, cokoliv budeš potřebovat, Ringo, přijď. Rovnou ke mně!« Tehdy mi to nepřišlo jako nějaká velká pocta, protože jsme byli kamarádi. Když tohle řekne kamarád kamarádovi, je to úplně normální. Prostě to očekáváš. Takže jsem byl velmi spokojenej.

Bandě čtyř se nepodařilo seriál zastavit, ale ke škodě mojí a televizních diváků mrtvi bohužel nebyli! Už během natáčení jsem cítil velkou nepřízeň ve všech prostorách televize (mimo tvůrčí team, kteří v tom lítali se mnou), kolem v luftě velká zloba, zášť, jak v padesátých letech, když někteří soudruzi, zejména »španěláci«, cítili, že se nad nima stahují mraky, že ostatní soudruzi z ústředního výboru, jejich celoživotní přátelé, se jim vyhýbají, že je najednou nezvou na meetingy, stranický ožiračky, večírky, nikam – tak to už jsem tušil, že je zle, že se něco děje. Ale točilo se, hlavně, že se točilo. Jelo, pracovalo se. Franta Filip i herci byli víc než vynikající.

Seriál jsem natočil, byl jsem velmi spokojenej a šťastnej, měla přijít projekce. To je takový vyvrcholení. Slavnostní předpremiéra pro ty, kteří dílo zaplatili. (Z našich daní, samozřejmě!) Projekce tak obrovského projektu, jako je třináctidílný seriál. Nepřišel se na něj podívat kromě tvůrčího teamu vůbec nikdo. Nikdo z vedení! Ani můj kamarád Č. Nikdo! Nikdo se nepřišel podívat, jak dopadla věc, která stála 25 milionů. Mě to nepřekvapilo. Takovýhle sráči Češi prostě jsou, ale přestože jsem si o nich nedělal iluze, mrzelo mě to.

Paní dramaturgyně mě jediná hned po projekci potěšila, protože když to skončilo a vraceli jsme se do redakce, tak mi povídá: »Pane Čech, největší rypák z naší redakce, kterýmu se nelíbí vůbec nic, řekl, že jste ho strašně překvapil, jakou jste udělal dobrou věc.« Byl to balzám na otevřenou ránu!

Ti námi, televizními poplatníky, placený kretění byli na karlovarském festivalu. Jeli se ožírat a lakovat na festival, takoví to byli velký televizní profesionálové. Potkal jsem Č. na chodbě a říkám: »Tak co?« Čekal jsem pochvalu. Já jsem si v duchu říkal, že třeba si to někde pustil, někde, aby na to měl klid! On mi odpovídá, ale už přitom jezdil očima mimo: »Nezlob se, Ringo, ale slyšel jsem o tom velmi špatné zprávy. Velmi špatné zprávy!« Tak jsem si říkal, no, i když jsi slyšel velmi špatné zprávy...,

tak až se na to podíváš, tak mě pochváliš! Je to prostě dobrý a ty to přeci poznáš.

Pak jsem se za ním vydal, protože jsem nechtěl, aby televize spálila ty kulisy za dva miliony. Aby je schovali, protože natočíme ještě další pokračování, dalších třináct a třináct dílů. Tak jak jsem je připravil, další pokračování, jak si u mě Bezouška jménem televize objednal. Č. mě nepřijal. Vůbec. Seděl jsem tam zmateně a zahanbenej v jeho předsálí a sekretářka mi stále opakovala, že pan Č. nemá čas. Ptal jsem se, protože jsem to nechápal: »Říkala jste mu, že jsem tady já, že jdu za ním?« »Ne, nezlobte se, nemá čas. Pan Č. na vás nemá čas.« Vašek nakonec vyleze ven a rozzlobeně říká: »Ringo, nezlob se, nelez sem. Nemám na tebe čas. Nebudu s tebou mluvit.« Já jsem se za něj tak strašně styděl. A odešel jsem z televize.

Banda čtyř nasadila seriál v nevhodnej čas, aby to vidělo co nejmíň lidí.

Oni sami to napadali v tisku. Nemohli mi asi zapomenout ty prachy, který jsem utratil a který by jinak skončily v jejich bezednejch kapsách za jima napsaný samokraviny. Hned po druhým dílu, už se nemohli dočkat, ani nečekali na konec seriálu, to napadli Rejžek a Spáčilová. Jmenuju je tady jenom proto, že si to zasloužej, ale prosil bych, až budou v nakladatelství po mý smrti při druhým a třetím vydání mejch knih dělat jmennej rejstřík už polozapomenutejch postav, až budou psát vysvětlivky, kdo byl v mé době kdo, prosil bych: Rejžka a Spáčilovou neuvádět. Tihle dva vůbec nestojej za to, aby si lidi jejich jména pamatovali. Upadnou, doufám, do hlubokýho zapomnění.

Ty urážky v novinách od všech, jak to je strašný, nevtipný, trapný, ubohý! Franta Filip – už ve studiu poznal dobrý dílo, měl radost, jak se nám to povedlo – byl z toho všeho najednou smutnej, protože tohle nikdy nezažil. Po žádným seriálu nezažil takovouhle hanbu, aby ho uráželi, aby ho za to pomlouvali, že pracoval s pokleslým kýčářem.

Já jsem chodil a marně zvedal náladu: »Kluci, nebuďte smutní, ten seriál se probudí, to není možný. To nemůžou ty hajzlové zničit, pokud ho nesmažou. Uvidíte, kluci! Nakonec Češi ho neviděli, je to o nich, nebojte se. To dobře dopadne!« Ale jistej jsem si nebyl!

Jedenáct let jsem čekal. Jedenáct let jsme čekali všichni. Až poté jsem se teda dožil vydání svýho největšího díla na sedmi DVD – otloukánka Pra Pra Pra.

Proto Ti to, Shorty, píšu. Paní Pazourová mi volala, byl u ní Franta Filip. »Jsme nejprodávanější titul,« říkal mi, »Františku, náš seriál jde jak po másle. Lidi si ho objednávají jak zběsilí.« Tak jsem měl po jedenácti letech radost. Říkal jsem: »Františku, já jsem šťastnej už jen kvůli tobě, že jsem ti nechtě dělal ostudu. Já věděl, že to je pěkný. Přece nejsme takoví pitomci. Přece víme, co se bude Čechům líbit.«

Vzpomněl jsem si na závěr seriálu, jak za mnou přicházejí v reálu Pratec Čech, kněžna Libuše, Uršula jako Teta a říkají: »Ringo, lidi na nás zapomenou, když nebudem točit další díly. My úplně zmizíme z paměti.« A já jim říkám: »Nebojte se, děti. Já vám garantuju, slibuju vám, rodině svýho předka, že Češi na nás nikdy nezapomenou!«

Dožili jsme se toho, nezapomněli na nás. Mám z toho, Shorty, radost. Kdo si počká, ten se dočká.

Takže Pra pra pra – hodně štěstí. Ať jsi aspoň z poloviny tak oblíbený jako Dívčí válka.

Tvůj Ringo

PRA PRA PRA

**LITERATURA
VYMYŠLENÉHO FAKTU
aneb PŘÍBĚHY LIDÍ, KTEŘÍ
NIKDY NEŽILI**

Moji drazí čtenáři!

Kdepak ty loňské sněhy jsou? V kdysi čtenářské velmoci stáváme se menšinou. Rok od roku klesající náklady knih dokonce signalizují, že vymíráme! Spolu s vytouženou svobodou přišly i literární Lipany! Přibývá diváků a ubývá čtenářů!

Mohu pouze doufat, že se nejedná o nástup barbarské epochy, ale modernější formu atlantické civilizace. Literární Lipany jsou realitou – leč s nadějí k Sionu hledme, knižní bratři a sestry! Toho bohdá nebude, aby tábořský hejtman z boje utíkal! Pod moji korouhev, bratři a sestry! Nepřátel se nelekejme a na množství nehledme! Poslední bitva vzplála! Dejme se na pochod! Pryč s diváky! Ať žijí čtenáři! Stojte na prahu nového tisíciletí ve víru doby a převratných událostí hledá každý národ posilu a naději v počátcích své existence, v kořenech svého kmene a vlastního bytí. Není tomu jinak ani s námi Čechy.

A tak pojďme a poslyšme pověsti dávných časů. Poslyšme příběhy nám tak drahých a milovaných postav, které, želbohu, nikdy neexistovaly! Poslyšte o našem Praotci, o předcích, jak přišli do končin naší vlasti. Slyšte, co se dochovalo z temnoty věků a co já, s vaším laskavým souhlasem, ve jménu svého slavného jména, jež mi k tomu dává právo, dotvořím. Činím tak s láskou a úctou, s velkou dávkou nostalgie a melancholie. Slyšte, co dochovalo se z temnoty věků, co zůstalo z báječných vypravování předešlých pokolení.

PŘÍCHOD NA ŘÍP

Žádná stavba na hliněných základech stojící pevnosti nemá a já si dovoluji dodat, nejenom stavba, ale tak jest u všeho! Víra bez dogmat – věda bez faktů jen třtinou ve větru se klátící jest! Lid musí pevně věřit! K žádným vzorům vzhlížeti a k jasnému cíli směřovati! Nejinak tomu ani s tebou, mým milým a věrným čtenářem. A nejinak tomu ani s literaturou a s literaturou vymyšleného faktu obzvlášť.

Mám sice značnou výhodu už v tom, jak těžko lze vymyšlená fakta ověřiti a fundovaně zpochybniti, když právě v jejich vymyšlenosti tkví jejich síla. Ale přesto, jako poctivý literát, nechci zneužiti výhod, které jsem si sám stanovil, ale chci postavit tuto knihu na pevném základě a vytvořiti stavbu snů a nadějí pro generace příští. Nebudeme se babrat ve zvrhlé zálibě některých politiků situovat klíčové události historie naší vlasti do měsíců, kdy slušný člověk nevylezá z domu (říjen až březen) a oslavy dobytých vítězství (v případě mého národa více proher, okupací, porobení a zrad) prožívají oslavující v dešti, mlze a zimě, nemohouce se dočkati ukončení slavnosti a útěků domů. Že by odraz či stín mrazu přicházejícího z Kremlu, kdy ruští dělníci, rolníci a pracující inteligence zaútočili na Zimní palác též k idiotskému datu, kdy si část dělníků myslila, že útočí v říjnu (odtud VŘSR), ale rolníci měli za to, že útok probíhá v listopadu!? Říjen nebo listopad, to už je dost jedno a jen pitomec žene své lidi do útoku, jako kdyby nemohl počkat pár měsíců a udeřit v červnu!

Toto je také moje jediná výtku při vši lásce a obdivu k prezidentu osvoboditeli, že neutajil před národem vznik první samostatné republiky do jara. Těch pár měsíců se ještě dalo vydržet jakoby pod rakousko-uherskou knutou! S jakou – jistě o mnoho větší – chutí bychom potom vyráželi na slavnost pěkně v teple a v kraťasech! Možná, že právě toto si uvědomoval prezident omluvitel, když prosadil dva sváteční dny na 5. července (Cyril a Metoděj) a 6. července (mistr Jan Hus). Všichni skončili špatně, jak jinak u našich hrdinů, či, abych byl k vlasti spravedlivý, jak končí hrdinové všeobecně.

Když se v tom nyní nimrám co do smyslu, získávám pocit, zda je vhodné slavit mistrovo upálení, zda by nebylo vkusnější slavit jeho narození, známe-li ho ovšem (?). Co do obsahu a významu dne by potom bylo logické, kdyby Němci slavili 6. července jeho upálení a v Praze by probíhaly pouze protestní demonstrace a akce volající po odvetě. Naopak v den mistrova narození vyhrnuli by se Češi se slávou do ulic a v Německu by současně probíhaly protičeské bouře a nepokoje! A znovu jsme u té trapné nejistoty – co bylo a kdy to vůbec bylo, jestli to vůbec bylo! A s tím je třeba, draží Češi, skoncovat! Dost bylo temnoty a mlhavých dohadů! Má-li se státi tato kniha, jak jsem byl uvedl, základním

kamenem, kamenem úhelným budoucí stavby národní pýchy a radosti, ku potěše všem věrným Čechům, musím jasně a nekompromisně jednou provždy přesné datum příchodu kmene Čechů na horu Říp stanovit a tím nikoli jen počátek naší státnosti určit, nýbrž i z toho logicky vyplývající legislativní nárok na střed Evropy jako výsostné území, jak praví můj kolega a předchůdce:

Zemi krásnou, zemi milovanou,
vlast jedinou i v dědictví mi danou ...
kolébku mou i hrob můj!

A basta fidli! Spadla klec! Už přes to vlak nejede, bratři a sestry! Ale věřte mi, milí čtenáři, bez toho data, bez toho přesného data jsme v prdeli. Podívejme se, jaký obraz nejstarší minulosti podává historik svým čtenářům ke konci 18. století. »Zpočátku byla země česká ponořena pod mořskou hladinou a toliko ryby a mořské potvory za obyvatele měla. Pak se stala souší, zabydlila ji různá zvířata, mezi nimiž nechyběli ani sloni. Že se něco lidu do země této vydalo a v ní bydlelo, když oschla a stromoví na ní narostlo, dosti k víře jest podobno. Však jací by to lidé byli, kteréhož národu a jazyku, o tom se nic nenachází.«

Podle některých to byli Čechové, ale Pelcl ví ze zpráv římských historiků, že ještě dříve se tu usadili galští Bójové a ti byli asi prvními obyvateli Čech. Asi po šesti stech letech, kolem Kristova narození, byli Bójové podle Pelcla vypuzeni germánskými Markomany a někdy mezi lety 450 a 550 přicházeli sem postupně slovanští Čechové (dr. Karel Sklenář – Učenci a pohané).

Kluci moji učení, hlavičky chytré fikané, takhle to nejde! Doba je zlá, velmi zlá a v rozbouřeném moři znovu opakují, že kotva musí vězet hluboko v pevném mořském dně, aby bárka nebyla proti skaliskům vržena!

Co to je, někdy mezi lety? Někdy mezi lety? 450 až 550!!! Sto let nám lítá kdesi v hlubinách času a nemilosrdný a nelítostný svět se ptá. Ptá se Arab, ptá se Afroameričan, ptá se Američan hispánského původu, ptá se Germán, ptá se Román: »Kdy že jste to sem přišli, vy, vy, vy Čechové?« Ha! Však se to brzo dozvíš, evropský floutku z Bruselu, ty byrokrate slizký!

Poslyšme, co vypráví Hájek o konci Praotce Čecha: »Roku 661, věku svého osmdesátého šestého kníže Čech umřel.« Pojdme logicky myslet a bez jakýchkoli dohadů matematicky vypočítat, kdy naši předkové dorazili na Říp! Žádná fantazie! Pouze strohá matematika a neúprosná logika dovedou nás k cíli. Nechci se vychvalovat, ale tento způsob práce osvojil jsem si v parlamentu, kde se takto tvoří zákony, které posléze udivují občany svojí dokonalostí a legislativní precizností.

Tedy, v roce 661 zemřel Praotec Čech, v přímé linii můj předek, a bylo mu, jak Hájek uvedl, 86 let. Berme jako fakt, že si dvacet let ubral při udávání stáří kvůli ženám. Jsme v roce 555. Něco mi říká, nevím to samozřejmě zcela jistě, ale cítím to v kostech, že se Hájek spletl a vypadla mu jednička, že mu nechtě a nepozorností ubral 100 let věku. Vždyť považte, šlo o našeho Praotce, ten nemohl zemřít v 86 letech jako nějaký obyčejný dědek, ale ve 186 letech! To už, cítíte se mnou – budí úctu! Jsme v roce 455, zbývá 5 let, což je běžná statistická chyba, opravíme ji a jsme u kýženého roku 450!

Jestliže bylo Praotci v roce 450 sto let, pak z Indie (lepší země původu než Balt/Visla nebo Krym či podobná havěť, Perun nás chraň před tak blbým původem! Jo, Indie! To je, pane, žůžo! Berme tedy Indii a už o tom nemluvmě), takže z té Indie, naší drahé pravlasti, vyrazil ve čtyřiceti letech. Šedesát let jsme hledali Čechy krásné, Čechy mé... duše má se touhou pne... potulovali jsme se po světě... a teď dávejte pozor! Zapamatujte si ode dneška po všechny dny až do skonání světa: 1. května roku 450 ve 14.30 hod. pohanského času stanuli naši předkové na hoře Říp!

1. 5. LP 450, MÍSTO DĚJE: HORA ŘÍP

Planina pod horou byla zcela zaplněna lidmi. I její úbočí a vrchol skýtaly pohled na obrovský tábor lidu. A to ještě do dále vlnil se jako had zástup nekonečného proudu kmene Čechů. Nahoře pak na vrcholu nesli dva statní bojovníci na oštěpu sedícího kmeta bílé brady a velebného vzhledu. Velebný kmet sesedá z oštěpu a mohutným, po všem vukol se rozléhajícím hlasem zavelí: »Kmeníííí, na můj povééééé... zastaviiiii stát! Pohov!«

V tu ránu celý had a všichni davové na ten povel zastavili se a v přeměkké trávě spočinuli. Mnozí tak učinili s velikou úlevou, nadměru znavení a dlouhým pochodem téměř vyčerpáni. »Tady si trochu orazíme,« dodal, »a pomaširujeme dál!«

Jeho rozhodnost, zjev i impozantní vystupování dávalo tušit, že jde bezpochyby o vůdce kmene, člověka s přirozenou autoritou, vládce a pána nad životem i smrtí. Z vůdcových očí vyzařovala však i добрota, něha tyrana s lidskou tváří a despoty, jenž svůj lid miluje nade vše.

Dodatek vůdcův »A pomaširujeme dál!« vzbudil v davu špatně utajovanou nevoli, která přecházela ve hvízdání a výkřiky nesouhlasu. To velebného kmeta tak rozzuřilo, že se vyšvihl na mohutný balvan a zařval do údolí: »No tááák?? Co to slyším? Neplete si tady náhodou někdo z vás naše rodové zřízení s demokracií?«

Nejbližší ztichli, avšak dav v údolí nepřestával hlučet. Též pískot vždy ze strany, kam se vůdce nedíval, sílil. Vůdce, trochu zaskočen tak silnou nevolí, zvolal znovu silným hlasem, nicméně mnohem smířlivěji: »Čechové moji! Statní jonáci! Děvuchy lepé slovanské! Ještě tam nejsme! Ještě nejsme v nové vlasti!« Kmet pozvedl bronzový palcát, ale marně jím hrozil do údolí. Volání nespokojených narůstalo. Ze všech stran ozývaly se výkřiky: »Bolej nás nohy! Jdeme a nevíme kam! Doma nám bylo nejlíp! Domů! Domů!«

Z davu se oddělil statný jonák a zamířil k starci. Před něho okamžitě postavil se rovněž statný vladyka s taseným mečem a s kancem na zádech. »Již ani krok!« volal. »Ještě krok, vladyko Horymíre, a jsi synem smrti!« Nebyla to však výhrůžka kmetova bodyguarda, ale vlídný hlas, kterým jinocha oslovil vůdce. »Strč svůj meč do pochvy, vladyko Bivoji! Kdo mečem zachází, mečem schází! A ty Horymíre, pověz, co máš na srdci, ale važ slova, mládenče, před svým Praotcem! Važ slova, mládenče!«

Mládenec, jak jsme slyšeli, Horymír jménem, předstoupil na místo před vůdce kmene, které mu byl uvolnil osobní strážce Bivoj, a již tišším a ne tak radikálním tónem promluvil: »Vojvodo Čechu! Milovaný Praotče! Slyš hlas svého lidu! Slyš, vojvodo, hlas svého kmene!«

Po těch slovech obrátil se mladík k davu, který, byv povzbuzen, opět zesílil reptání: »Bolej nás nohy! Jdeme a nevíme kam! Doma nám bylo nejlíp! Co nám v Indii chybělo? Nic! Domů, domů, home, home!«

Horymír nechal ještě chvíli dav hlučet a pak se vítězoslavně obrátil k vůdci: »Slyšíš, vojvodo? Slyšíš? Slyšíš hlas své krve a svého lidu? Slyšíš?«

»Jsem už možná starej,« odsekl Praotec »ale nejsem hluchej! Nechci být špatný prorok, ale něco mi říká, Horymíre, že ty jednou špatně skončíš!«

Horymír pokárán, zrudl až ke kořínkům vlasů, ale jeho genetická dispozice být tribunem lidu a mluvčím i ochráncem nespokojených převážila nad strachem a opatrností.

Vladyka se mírně uklonil a znovu odhodlaně spustil: »Vojvodo Čechu! Milovaný Praotče! Nevykládej si to, prosím, jako projev odporné demokracie, té barbarské novoty a fantasmagorického utopického nesmyslu, zavlečeného k nám řeckými válečnými zajatci! Víš dobře, milovaný vojvodo a Praotče, že jsem věrným a oddaným stoupencem našeho otrokářského řádu, nejspravedlivějšího politického systému a kmenového zřízení vedeného jediným, milovaným a neomylným Praotcem. To jest tebou, vojvodo Čechu!«

Mladý Horymír se na okamžik odmlčel a koutkem oka zpoza mírného úklonu pozoroval účinek svého podlézavého úvodu na osloveného. Ten nijak nereagoval a ani dle výrazu tváře nebylo možno vyčíst, co si myslí.

Horymír pokračoval: »Ale fakt je, milovaný vojvodo, že lidi jsou už dost nasraný a maj toho věčného putování od čerta k ďáblu dost! Pořád někam jdeme! Pořád někam lezeme, odněkud slejzáme, nahoru a dolů, dopředu i dozadu a na strany, o tom ani nemluvíme! Už jsme z toho věčného chození skoro zapomněli sedět a ležet.«

»Teda myslím to obrazně, jako umělecký příměř,« dodal Horymír a plynule navázal: »Uvědom si, Praotče Čechu, že nikdo z nás nemá stálý bydlíš, a víš, jaký jsou s tím v pohanský Evropě problémy!« Dav souhlasně zahučel, Horymír povzbuzen obrátil se na mládence v první řadě: »Nemám pravdu, vladyko Ctirade?«

Vladyka Ctirad mohl být mnohem mladší nežli Horymír, hádal bych mu tak 17 let. Byl oděn ostatně stejně jako ostatní v přenádherný alšovský bílý oděv zdobený alšovskými staroslovanskými ornamenty s bílou zlatě lemovanou suknicí. Protože už dva roky patřil mezi plnoprávné muže, byl jako bojovník ozbrojen alšovským bronzovým mečem,

alšovskou bronzovou sekyrou a alšovským štítem. Byv osloven, vykročil po bok Horymíra a podpořil ho.

»Horymír má pravdu, milovaný vladyko, je v tom fakt děsnej bordel! Jak furt cestujeme, tak se nedá nikomu psát! Jen si to představ. Jsme na Balkáně. Napíšu dopis milovaný Šárce do Sofie, ale než tam pošťák doběhne s dopisem, bác! Už jsme na Krymu. Napíšu na Krym, bác, listonoš ji tam hledá a kmen už je v Panonii! A to není jen pošta. Ty potíže jsou se vším! Třeba v Británii. Vladyka Bican tak ohromil druidy, jak se naučil kopat nohou do té jejich nafouklé měchuřiny, že mu nabídl, aby za ně hrál, že ano?«

Obrátil se na shromážděné, a když se mu dostalo souhlasného mručení, pokračoval: »Nebyl to lečjaký klub, Praotče, ale jeden z nejlepších! Slavia Stonehenge! Vladyka Bican se tak těšil a my všichni s ním. No a? Co myslíš, vojvodo, jak to dopadlo? No? Řekni, co myslíš?«

Praotec se zamyslel a tipnul si: »2:2?«

»Né! Vůbec právě né!« rozčílil se mladý Ctirad. »Když měl nastoupit k prvnímu zápasu, tak jsme táhli do Galie!«

»Ani nevíme, jak ten zápas dopadl!« ozval se smělý výkřik v davu.

»Jak mohl dopadnout, no... v Británii,« snažil se Praotec uklidnit soukmenovce, »0:0 nebo 1:1 nebo 2:2!«

Ale povzbuzený dav se nedal ukonejšit, projevy nespokojenosti se množily, výkřiky nabývaly na síle. »Nemá to systém! Je v tom chaos! Kam to furt jdeme! Už šedesát let nám denně slibujete, že už tam budem!« Praotec se otočil k oběma mladým vladykům zády, čímž dal jasně najevo, že audience skončila. Oba se vrátili k rokujícímu zástupu a pokračovali v diskusi.

Čech se posadil na rozložitý pařez a oslovil členy vlastní rodiny, kteří ho starostlivě obklopili. »To mám za všechno!« žehral vojvoda s hlavou v dlaních. »To mám za všechno, co jsem pro ně udělal! Člověk se stará, novou vlast hledá... a tohle je jejich vděk, těch věčně nespokojených Slovanů. Jestli nám tohle zůstane, ta věčná nespokojenost, to věčné remcání, tak pěkně lituju všechny vojvody, co kdy přijdou po mně!« A škodolibě se zasmál.

Bratr Lech, adoptivní syn Krok a jeho tři dcery Kazi, Teta a Libuška ho s účastí poslouchali a souhlasně pokyvovali hlavami. Pramáti Čechová

spala opřena o přenosnou sochu boha Peruna. Praotec nečekal na radu a rázně se rozhodl. »Svolám ihned kmenové politbyro!«

Jeho bodyguard a pobočník vladyka Bivoj okamžitě vyskočil, vyběhl výše do stráně a z velkého balvanu do všech světových stran opakovaně volal: »Vladyka Vojen a božský Lumír k Vojvodovi! Vladyka Vojen a božský Lumír k vojvodovi! Ihned! Ihned! Ihned!«

Netrvalo dlouho a pod košatou lípu, kam se mezitím Praotcova rodina přemístila, přispěchali dva muži. První z nich menší, zavalitě postavy, nevábneho vzhledu, však jiskrných bystrých očí s mírným tikem a napadající na jednu nohu. Druhý vysoký, statný, též silnější postavy, přepečlivě vyšňořen, máje přes rameno staroslovanskou loutnu ozdobenou barevnými fábory v kmenových barvách – červené, modré a bílé.

První z nich byl vojvodův nejoblíbenější poradce Vojen a druhý z přispěchavších mužů byl božský pěvec Lumír, staroslovanský bard, který měl pověst jednoho z nejmoudřejších v celém kmeni Čechů. Ponejvíce mluvil ve verších a příslovích, která tak šmodrchal a záměrně drmolil a komolil, že jim vůbec nikdo nerozuměl. Domnívám se, že ani on sám nevěděl, co říká. Každopádně to působilo obrovským dojmem a málokdo se osmělil požádat božského Lumíra o výklad. Občas tak učinil vojvoda Čech, ale stejně se mu nikdy nedostalo uspokojivé odpovědi, tak se už neptal a ostatní radši dělali, jak tomu rozumějí a jak jsou Lumírovy výroky moudré, aby nebyli za blbce.

»Poradci moji,« oslovil oba příchozí Čech. »Poradci moji milí! Vážení členové kmenového politbyra! Slyšeli jste to?«

»Sly sly sly sly,« potvrdil vladyka Vojen, který též mírně koktal a zadržával. »Sly sly slyšeli... no a a a co? Je je to ka každý de den, když se se zasta víme! Celý lých šede šede šedesát le let!«

»Já vím,« odušil Praotec, »už bych mohl být zvyklý, ale dnes je to, myslím, silnější než kdykoli jindy. Aby nám to nepřerostlo ve vzpouru. Ctirad, Ctirad. Takový slušný chlapec, co to jen do něj vjelo? Co myslíte, hoši, mám na ně zavolat pohotovostní pluk? Nebo Bivojovu ochranku?«

Odmíchl se a pohlédl na božského Lumíra očekávaje jeho vyjádření. »*Ostraha klouzá. Vlci vždy vyjí za soumraku a bezradno duchno hovořit,*« prohlásil rezolutně božský Lumír a zmlkl.

»Hmmm,« pokyvoval hlavou Praotec, »a co myslíš ty, Vojene? Porad', hochu, svému vojvodovi. Porad'te, chlapani, přece nebudu mlátit vlastní lidi a nakonec i vlastní nemanželské děti. Safra, né. Vždyť nejmíň třetinu jsem jich sám zplodil!«

Bezradně rozpřáhl ruce: »Ani nevím pořádně, který to jsou, proto je pro jistotu miluju všechny stejně. Celý kmen. Všechny mám děsně rád a oni takhle!«

»Já já já bych si říkal pořád to to s samý,« radil vladyka Vojen.

»Myslíš to o tý zemi, s tím mlékem a s tím strdím?«

»Jo jo jo,« stvrdil Vojen, »pře pře přesně to!«

»To ale už znaj jak svý boty,« bránil se Praotec, »to jsem říkal už nejmíň stokrát!«

»Tak to řekneš po sto prvý,« trval na svém Vojen. »Je to to do docela pě pěkný. Rá rád to usly uslyším zno zno znova!«

Praotec nezdál se býti přesvědčen, a proto se znovu v naději obrátil na božského Lumíra. »Co myslíš ty? Božský?«

»Kolem močidla chodě – neujdeš nádchy a syrovým zbylo sloupati. Ať to řekne Vojen. Je dobrej řečník a lidi ho rádi poslouchaj.« Jediný Vojen nepochopil posměch mířený jeho směrem a v pýše dumal: »My my myslíš?«

»Ja ja ja jasná zpráva si ro ro rozenej tá táboro vevej řečník, bambulo!«

Lumír by byl pokračoval, neb našel v posměchu zálibu, zvlášť u tak vděčného objektu, jako byl vladyka Vojen, ale Praotec ho rázně přerušil: »Vladykové! Nechte těch srandiček! Tohle je začátek vzpoury. Musíme jednat rychle. Bivoji, přivolej ochranku! Celou!«

»O o o ochranku ku né! Za zadrž Pra Praotče!« brzdil Čecha Vojen. »Ne nemlat' j je! Ge Germáni ni se jim po potom posmí vavaj, že že sou bibiti! Řeřekni to sa samý co vždycky, a ale v ob obráceným ga garde!«

»Co to je obrácený garde?« divil se vojvoda.

»Ty to nevíš?« otázal se božský Lumír s mírným posměškem, avšak velmi jemným, vždyť šlo o knížete kmene.

»Ty to nevíš, to je přece ohrožení dámy. Když ti chtěj sebrat dámu.«

»Myslíš moji starou?« rozlítl se Praotec. »Pramatku Čechovou?« A tasil meč.

»To byl jen takový umělecký příměr,« uklidňoval ho Lumír, vida, že přestřelil. »Skočil jste mi, vojvodo, na malý nevinný žertík, kterým

jsem se snažil vylepšit náladu. Myslel jsem dámu v šachu, a né vaši starou.«

»Bu buď popolitik, vojvodo. Řekni, že že to, co bybylo dobrý, je je bl blbý, a na naopak – to to co bybylo blblbý, je je je dobrý, « radil Vojen lišácky.

»Po politik ři ři říká po pokaždý ně něco ji jinýho a li lidi sou z toho ho blbý.«

»A tomu se říká politika?« divil se Praotec. »Myslel jsem, že je to docela obyčejný lhaní. Docela obyčejný, sprostý lhaní!?«

»V podstatě máš pravdu, kníže,« vložil se do výkladu božský Lumír. »*Ostatně báječná léta, která nejsou pod psa. Býti koudelí nejsi troublelí.* Můj kamarád Sofokles mi o tom psal, dej mu Perun věčný úspěch! Řekové tomu tak říkají – politika. Začali s tím na Akropoli a je to teď veliká móda. Šíří se to jako blesk. Když to říkají obyčejní lidi, tak je to lhaní, a když to říká kníže, náčelník kmene nebo král, tak to je politika. Chápeš?«

»Ne!« prohlásil Praotec rezolutně. »Takovou blbost a nesmysl přece nelze pochopit!?«

»Ale vojvodo! No tak. Znáš přece naše moudré přísloví: *Když dva dělají totéž, není to vždycky totéž,*« upřesňoval Lumír.

»Ne nebo to, co je dovoleno Jovovi, ne není do dovoleno vovolovi! To znáš taky, né,« přidal se vladyka Vojen nechtě zůstat pozadu.

»Myslíte, že to je ono?« zdráhal se vůdce přijmout takovou zhovadilost a vnitřně se s ní vyrovnat, ale oba členové politbyra na něho tvrdě dotírali.

»No, vojvodo! Tak radši budeš riskovat vzpouru a mlácení svých lidí?«

»U u uvidíš, že že po po politika se ča často ho ho hodí – bu buď politik a uvidíš, že tě ne neubude!«

»A nepropadnu se při tom lhaní do země?«

»Ne!« odušil rezolutně Lumír.

»A nezasáhne mě Perun bleskem v tu ránu?«

»Ne nene ne!« koktal přesvědčivě Vojen.

Čech chvílku dumal, stále nechápaje, že je něco tak absurdního možné. »Lumíre,« otázal se, »ty jsi to už někdy zkusil?«

»Samozřejmě,« odušil božský pěvec. »Jak mi to Sofokles popsal a vysvětlil, hned jsem to šel zkusit na trh.«

»No a co lidi, Lumíre? Nezmlátili tě, když tě slyšeli?« V duchu vojvoda doufal v nejhlubším koutku svého praotcovského srdce, že lid přece nemůže být tak blbý a že Lumír dostal přes hubu. »No a co lidi? Pověz!«

»Co, co lidi,« smál se Lumír, »nic! Stáli, chvíli si to rovnali v hlavě, no a pak i tleskali! Neboj se kníže. Někdy s tím začít musíš.«

»Tak já to zkusím,« podvolil se Praotec. »Týhle moderní době nějak přestávám rozumět. Nejdřív ten idiotskej proud – no, jak se Vojene jmenuje? Už jsem to tu dnes říkal, no?«

»Demokracie, myslíš?«

»Ano! Demokracie,« žehral vojvoda, »a teď zase politika? Kam ten svět spěje? Tohle, hoši, nemůže dobře skončit. Ale co naplat. Jsem Praotec, někdo tu politiku dělat musí. Ještě že vás mám, vy moji dobří rádcové! Pojďme, ať už mám tu hanbu za sebou a uklidním je, než se setmí. U večerních ohňů už chci mít klid!«

Vojvoda Čech vykročil směrem ke stále živě diskutujícím zástupům, následován Bivojem s tasenou šavlí, oběma rádci a celou svou rodinou. Bystrý pozorovatel by si všiml, že vladykové Lech i Krok mají lučičště a oštěpy, které předtím neměli. I vladyka Bivoj byl pečlivěji ozbrojen a o jeho samostatné iniciativě svědčilo, že nablízku nenápadně postávali ozbrojení bojovníci, jako by spadli z ničeho nic z nebe.

Slunce už se hodně nachýlilo a zalévalo krajinu slábnoucími paprsky. Dav, vida přicházet svého vůdce, přestával hlučet a nepatrně v uctivosti se hnul směrem k vojvodovi. Božský Lumír udeřil holí třikrát o zem a mohutným hlasem zvolal: »Staří Slované! Slyšte moudrá slova svého milovaného vojvody! Slyšte slova Praotce Čecha! Slyšte! Slyšte! Slyšte!«

Praotec se přes svůj věk vyhoupl jako mladíček na mohutný balvan a spustil: »Moji milí, drazí staří Slované. Kmeni můj rodný. Tady chcete zůstat? Tady? Ptám se vás důrazně. Opravdu tady, na tomto místě, v této krajině chcete zůstat? Cožpak jste slepí a ztratili jste soudnost? Cožpak tu divoký kanec rozrývá kyprou lesní půdu a hustým spletitým podrostem dere se tady liška a divoká kočka? Nerozrývá! Nedere! Nic nerozrývá a nic se nedere, vy slepci! Cožpak z haluze číhá mrštný rys, pronikaje zrakem šero lesní, jímž nese se z daleka řvaní obrovského zubra, beroucího se ku brodu, nebo k prameni? Nečíhá tu nic! Nic neproniká k prameni! Nic neřve! Vy hluší a slepí! No? Jelen volně nepobíhá tu

a s ním žádné stádo laní. Pase se snad na paloucích hojně srn a množství vlků toulá a plíží se za kořistí lesem i širou krajinou? Nepobíhá! Nepase! Ani vlka nikde nevidím!«

Praotec učinil dramatickou pauzu a naklonil se k Lumírovi: »Říkám to dobře?«

»Skvělé! Skvělé, vojvodo!« odtušil Lumír. »Přesně tohle je politika. Neboj se přitlačit, snesou mnohem víc.«

Čech rozpřáhl ruce a volal směrem k nebesům: »Vysoko k povětří, kde pořád prší, nepluje král všeho ptactva – skalní orel a jemu příbuzní. Myslíte si, vy naivkové, že po lesích hnízdí hejna dravého ptactva, luňáků, sokolů, rarohů rod, jestřáb, krahujec i odrůdy menších dravců, sov a výrů? Nehnízdí! Pendrek! Ani bohovi! Naozaj hovno, bratři a sestry!«

Když se vojvoda nadechoval, v prvních řadách mezi pozornými Slovany zašumělo.

»Je mi to nějaký povědomý, safra,« drbal si hlavu statný bojovník. »Neslyšel jsem tohle už někde?« »Taky mám takový pocit,« potvrdila mu žena v pokročilém stadiu těhotenství stojící vedle něho. »Možná, že se nám to jenom zdá,« přidal se třetí. »Už jsem to taky, mám pocit, někdy slyšel, ale bylo to nějaký jiný. Nebo se pletu?«

Poslouchající byli evidentně zmateni, ale vojvoda popíchnutý Lumírem pokračoval: »Potoky a jezera nehemží se rybami a vydra nebytuje v šeru starých olší a vrb zarostlých divokým chmelem. Nemá hojný lov a žádný bobr tady nerušeně nestaví své umělé stavby. Nehemží! Nebytuje! Nemá hojný lov! Je to tak? Je to tak, bratři a sestry? Je to tak, jak říkám, moji milí staří Slované, děti moje? Je to tak? Řekněte! Copak by vám lhal váš táta? Váš milovaný Praotec? No, jen to řekněte. Je to tak?«

V davu bylo slyšet tlumené šuškáání, ale hnedle již zazněly souhlasné výkřiky. »Pravdu dí, vojvoda! Ano! Je to přesně tak! Sláva mu, hurá,« přidaly se ženské hlasy. »Je to přesně tak, jak nám vojvoda povídá.« Souhlas přerostl v provolávání slávy a skandování: »Praotec! Praotec! Praotec!«

Vojvoda Čech vítězoslavně obhlédl kmen a povzbuzen ještě více úspěchem své demagogie začal křičet: »V hlasu větrů nešumí tu stro-my. Nehrší potoky. Nehučí řeky a v jejich bílém písku vidí snad někdo na slunci zrnka ryzího zlata? Hovno! V hlubinách země taky nic. Žádné

poklady. Žádné rudy. Žádněj kov. Ani kámen. Ani hlína. Ani písek. Nic! Nic! Nic!«

To bylo i pro usmívajícího se a hlavou souhlasně pokyvujícího Lumíra trochu moc a zatahal opatrně vojvodu za lem pláště: »Uber, Praotče, uber! Něco tam bejt musí. Uber, šéfe!«

Čech se na vteřinu zarazil, uvědomiv si, že zašel opravdu daleko, a hbitě se opravil: »Je to tam dutý. Pod náma není nic jen dutina.« Vida Lumírův a Vojenův souhlas, pokračoval: »Nikde jará síla. Nikde bohatství. Země nehojná a neplodná nečeká na dělný lid, jenž by užil hojných darů jejích, který tu žádný nejsou!«

Ve vítězném triumfu, kdy jásot a souhlas nebraly konce, vojvoda zamprovizoval: »A je tu moře? Džó, moře! Ani to pitomý, obyčejný moře tu není. A co je nejhorší... Chcete vědět, co je nejhorší? Nijak se to tu nejmenuje!«

Vojvoda končil téměř řevem, protože souhlasné výkřiky a provolávání slávy geometricky narůstaly. »Pravdu díš!« volali staří Slované. »Fuj, tady je to ale hnusný,« uplivila si prsatá blondýnka v pokročilém stadiu těhotenství. »Chceme pryč, tady z tý hnusný díry!« volali mladí výrostci i věkem shrbení starci.

Čech slezl z balvanu, mnul si spokojeně ruce a přijímal s potěšením gratulace přítomných. »Trochu si vorazíme a jde se dál!« uděloval pokyny a jsa mírně unaven, i on usedl pod košatou lípu, natáhl své šedesátileté nohy a rozjímal. Bivoj s bojovníky z ochranky přinesli spící Pramátí a položili ji opatrně vedle jejího manžela. Ten podsunul svoji stále ještě mužnou paži pod její sivou hlavu a do tří minut chruněl též jako dudek.

Na horu Říp se pomalu snesla noc. Její černé perutě zakryly čarokrásnou krajinu a jako by lehoučkou, prachovou duchnou ukryla spící příchozí. Jako by šeptala: »Vítejte doma, vítejte doma.« Protože ona věděla, že dnes je posvátná.

Ještě se slunko nevyhouplo zcela za obzor a už mladí, k tomu určení bojovníci-regulčící pobíhali čile z hory do údolí a z údolí na horu a všude radostně budili spící. Ne všude se však nadšené volání regulčků: »Vstávám, vstávám, padám, padám, jde se dál, hybaj, hybaj!« setkalo s plným porozuměním.

Pravda, zhruba polovina kmene již byla vzhůru, zpod kotlíků se kouřilo a lidé snídali, povětšinou borovou kůru namazanou borůvkami, a vše vydatně zapíjeli medem. Tu i tam bylo vidět, že si labužník přivstal a nad ohněm pečeného krtka či hraboše opékal, aby se před vyčerpávajícím pochodem co nejvíce posilnil. Zatvrzelí spáči se však v polospánku tahali s regulčíky o medvědí a ovčí kožešiny a sem tam uštědřená rána naplocho mečem donutila dotyčného otevřít oči. Všude bylo cítit plnou sílu jara a bylo jasné, že den bude mimořádně krásný a slunečný, avšak nadšení z toho, že se půjde dále, to včerejší nadšení bylo již jaksi v tahu.

Cítil to i probudivší se Praotec, když svolával ranní poradu kmenového politbyra.

Pojídaje pečené kvíčaly, rozmlouval s Lumírem a Vojenem, řka: »Hoši, hoši, ten můj projev, ta politika, jak jste říkali. Tak tu jsem měl říkat až teď, ráno. Buď jsme měli vandrovat dál hned po mém projevu, nebo ho pronést až teď. Sakra! Nejsme vůbec taktici! Zachovali jsme se jako amatéři. Lidi se z toho vyspali a nadšení z cestování je v háji!«

»T to je je v há háji už šedesát le let,« uklidňoval ho Vojen. »Bavi vilo je to čtrnáct dní dní a pa pak by už zůsta zůstali kdekoli!«

»Kobzu smaže leda jiží a brnmlati vrudno lemu kropí,« zamudroval Lumír. »Vojen má pravdu, kníže! Kdyby to bylo na nich, tak jsme zůstali už v Pákistánu. Kvůli našim lidem jsme nemuseli odcházet z Indie.«

»Kdy když chceš, mu můžeš to ří říct znovu. Lidi si to to ra rádi po poslechnou dva dvakrát. Já já taky. Ta ta tak nádhernej pro projev.«

»To už by nemělo ten účinek,« uvažoval nahlas vojvoda. »Řekl jsem to jednou, že vás dovedu do nové vlasti, tak vás tam hergot dovedu, i kdyby čert na koze jezdil. Já ji poznám, chlapi! Já ji poznám! Věřte mi! Po čichu, po vůni. Až do ní dojdem, tak něco vnitřního, hlas předků mi řekne: Čechu, Čechu, jsi doma! A teď, slyšíte něco? Nějakej vnitřní hlas? Nic, že ne? No a já taky né! Ta vlast, ta naše nová vlast, hoši, ta bude! To mi věřte! Já takhle chvílemi zavřu oči a úplně ji vidím, teda trochu rozmazaně, pravda, ale tahle to není! Na to vemte jed, jako že se Praotec Čech jmenuju! Není špatná, určitě né, jak jsem ji včera pomluvil, brrrr, já ale mluvil o ní hnusně. Není tak špatná, ale naši vlast, naši novou vlast, tu já si představuji jinak.«

Zatímco vojvoda rozmlouval s poradci a dával průchod svým vizím, dorazili bojovníci-regulčící do tábora, kde se sdružovaly převážně ženy s malými dětmi, a že těch bylo v kmeni pozeňnaně, byl i tábor řádně zaplněn. Mimo to bylo toto místo vyhledávané s oblibou všemi ženami. Nejen proto, že kromě malých holčiček do čtrnácti let nebylo jediné staroslovanské ženy, která by nebyla těhotná, ale hlavně to bylo místo, kde se dalo báječně pokecat s kámoškama, aniž by to chlapi slyšeli a posmívali se. Mnoho bylo též žen, které pro trvalá těhotenství v ležení zůstávaly a vůbec se jim nevyplácelo odcházet mezi porody. Ty nejotrlejší dokonce nechtěly docházet ani k plnění manželských povinností a nutili tak své muže, aby to činili přímo v táboře žen a dětí. Někteří bojovníci, ti stydlivější, s tím měli problémy, co se týče erekce, a snažili se alespoň na tu chvíli zakrýt se dekou. Ale ostatní ženy se jim posmívaly a tahaly z nich deku dolů, řkouce: »Co se stydíš, statečný bojovníku? Jsi mezi svými, né? Jde o budoucnost kmene a né o tvé sexuální vyžití. Před námi nemáš co tajit. Tak se ukaž, blamáž!«

Praotce Čecha to velmi trápilo a jeho přísná nařízení o povinných nocích strávených doma dodržovaly jen novomanželky a milenky. Po dvou, třech i více dětech museli ostýchavější bojovníci číhat na své ženy u pramene, nebo když šly práť prádlo, a chytat si je.

Vladyka Čech též velmi dbal na to, aby každý z bojovníků číhal a chytal pouze vlastní ženu a nikoli manželky jiných. A i toto nařízení nebylo příliš respektováno a vojvoda dělal radši, že o tom neví, protože věděl, že příroda a lidská povaha jsou silnější než jeho paže spravedlnosti.

Tak do tohoto tábora vtrhli, jak už jsem uvedl, bojovníci-regulčící a s veselým voláním: »Vstávat, děvčata, maširujem!« je vyháněli z pelíšků. Do toho se rozeřvaly děti, takže vřava byla ukrutná. Regulčící-bojovníci z toho byli trochu zmateni a bezradně postávali před rozkacenými ženami.

Jedna z nich, statná a kyprá blondýna, též samozřejmě ve vysokém stadiu těhotenství, se před ně postavila, mávala jim valchou před nosem a vyzývavě se ptala: »Tak moment! Moment! Co to tady vykřikuješ, ty mlíčňáku?«

»Nic tady nevykřikuju!« rozčílil se Horymír, zhanoben byv oslovením mlíčňáku. »Pouze oznamuji, jak je ostatně moje povinnost, panno

Vlasto, že se půjde dál, jak byl rozhodl moudrý vojvoda Čech.« (Vladyka Horymír nebyl, milí čtenáři, idiot, když oslovil dívku ve vysokém stupni těhotenství jako pannu. Staří Slované, zvláště potom kmen Čechů, nazývali pannou každou dívku, která nebyla provdána. Množství předmanželských dětí nehrálo roli. Po staročeském rozvodu (viz Dívčí válku) se opět oslovovala panno. Čech to zdůvodňoval lakonicky: »Kdybych to takhle nenařídil, vůbec žádné panny bychom neměli, leda snad kojeňátka!« I ostatní ženy, vyjma kojících, vstaly a rozhořčeně obklopily Horymíra.

Jedna z dívek nejvíce nažhavená, Častava jménem, do mládence šťouchla, až si sedl na zem. »Co nám má ten starej senilák poroučet? Zbláznil se snad? Už toho máme dost! Nikam nepůjdem. My zde zůstaneme. Nemám pravdu, děvčata?«

»Dobře jsi to řekla, panno Častavo! Míra naší trpělivosti přetekla,« přitakala panna Šárka, doplněna jsouc ctnou pannou Kazi, vojvodovou vnučkou. »Když nemaj toho vandrování za ta léta dost, tak ať si založej turistickej kroužek a choděj na dlouhý pěší túry. Ale vocud' a sem ať se zase vracej.«

»Pojďte, holky,« ozvalo se z nespokojeného hloučku, »jdem za vojvodou a řekneme mu to pěkně do očí!«

A jak řekla, tak se i stalo. Rozkacené ženy a dívky rázně překročily ještě stále na zemi sedícího Horymíra a zamířily na vrchol hory, kde u staleté lípy největší množství shromážděných bohů, dědků a rodových totemů dávalo tušit, že vůdce kmene je nablízku. Úvaha se změnila v jistotu, když děvčata spatřila Praotce, Lumíra a Vojena, jak si balí chlebníky. Jen Pramátí Čechová chruněla spokojeně pod lípou, jako by měla půlnoc.

Vladyka Bivoj, spatřiv dav dívek, postavil se neohroženě s kopím v ruce mezi ně a vojvodu, zvolaje silným mužným témbrem: »Stát, děvuchy! Dál ani krok!« Dav se ukázněně zastavil, ale nepřestával hlučet.

Na pokyn Vlasty reptání ubralo na síle a Vlasta oslovila Bivoje. »Musíme mluvit s Praotcem Čechem! Teď hned!«

»Vojvoda má důležitou poradu!« Bivoj napnul svaly a ještě výhrůžněji pokročil k ženám. »Vojvoda má důležitou poradu! Jste objednaný? Zpátky! Vraťte se!«

Bojovná Vlasta naznačila krátký levý hák, a když bystrý, rychlý a dobře cvičený Bivoj nastavil ráně štít a odkryl tak spodní část svého těla, Vlasta ho do ní kopl. Bivoj zavyl jako vlk a svezl se jí k nohám. Zbraně mu vypadly z rukou, kterými si zakrýval rozkrok. Náznaky nevole ozvučely shromáždění a bylo vidět účast mladých dívek se statečným mládencem.

»Tam né, Vlasto! Tam né!« protestovaly. »Co kdyby se mu něco stalo? Takovej krásnej chlap!« a několik dívek pomáhalo skučícímu Bivojovi na nohy.

»Žádný strachy,« smála se panna Vlasta, »jsem zkušená ženská a vím, jak silně kopnout, abych je nepoškodila. Chtěla objednávku, dostala ji, nechutná gorila. Nepotřebuju se objednávat, když chci mluvit s vůdcem svého kmene! Navíc když jsem s ním v Indii pásala posvátné krávy.«

Hlučný rozhovor přilákal vojvodu, který chvilku pozoroval, jak mladíčka Šárka a jeho vnučka Kazi masírují Bivojovi nakopnuté místo, a potom se zeptal: »Co je to tu za shromáždění? Jak to, že nebalíte? Bude snad celý kmen na vás čekat? No? Mám vám to zopakovat?« Praotec se výhružně rozkročil a vzpamatovavší se Bivoj žaloval: »Prosím, vojvodo, ony mě bijou!«

»No tohle,« rozčlil se Praotec, »co jsem to slyšel? Co to do vás vjelo? Mýho bodyguarda nikdo mlátit nebude!« Po těch slovech se obrátil ke svým vnučkám: »Co je holky? Vy jste tu taky? Koukejte mazat balit! Hybaj domů. Hybaj!«

Davem se prodrala Čechova nejoblíbenější vnučka Libuška a oslovila ho: »Dědečku! Máme svoji tiskovou mluvčí.«

Vojvoda se rozesmál: »Jak můžete, vy lhářky, mít tiskovou mluvčí, když tisk ještě nebyl vynalezenej?! No?«

Zavládlo rozpačité ticho. »Hmmm,« koktala mladá kněžna, »to jsem si jaksi neuvědomila, ale mluvčí máme! Není teda tisková, ale mluvčí to je! Je to fuk, když není tisk, tak bys to stejně nemohl tisknout.«

»To je pravda,« uznal zase na oplátku vojvoda, »tak o čem bude mluvit? No? Je dost hodin, už bychom měli vyrazit!«

Děvčata opět ožila: »Řekni mu to, Častavo,« volala panna Šárka na svoji družku, která stála po Libušině boku, »naservíruj to vojvodovi pěkně bez obalu!«

Praotec se obrátil celou svojí mohutnou postavou směrem k Častavě a upřel na ni svůj přísný vůdcovský pohled. »No, Častavo. Co se dozvím? No?«

Častava, nevydržíc zrakový duel psychicky, tváří tvář vůdci celého kmene se zhroutila a začala zbaběle koktat: »Já? Proč já? Já nic. Vůbec nic. Když na to přijde, tak co já? Já klidně půjdu dál a docela ráda. Já se vlastně těším. Poznám nové kraje, nové lidi. Já nic, proč já?« Vlasta ji odstrčila a Častava, která během svého zbabělého projevu téměř klesla na kolena, se sesunula na zem.

»Uhni, ty servilní zbabělá slepice, kšááá!« Častava, úplně zblblá z toho, co se seběhlo, začala poděšeně kvokat a kvokajíc vmísila se do davu. Vlasta se rozkročila před Čechem, dala ruce v bok a po obou stranách majíc vojvodovy vnučky a pannu Šárku, spustila: »Praotče Čechu, vojvodo náš milovaný. Jsme unavený! Už nechceme dál! Děti se pořádně neučej, protože škola není, a když je, tak každé den jinde a těžko se hledá. A když se najde, děti už jsou po celodenním pochodu tak unavený, že všechny i s učitelem ihned usnou.«

»Děsně utratíme za prošlapaný boty!« doplnila ji Kazi.

»Každé má svou vlast, jen my né!« přidala se Šárka.

»A kdo ví, dědečku, zda to vůbec ještě vede dál...« zkoušela zmátnout vojvodu Teta.

»Dědečku,« pravila Libuška a objala ho kolem ramen, »dědečku, ty máš přece tak rád pivo. Takhle se chová dobrý hospodář? Na jaře zasaďme chmel a v květnu už jdeme zase někam do Tramtárie. Ten chmel potom sklídí a tvoje pivečko pijí, bez práce, Galové, Keltové, Germáni, Římani, Britové a vůbec všechna ta neslovanská pakáží!«

Bylo vidět, že Praotec s vnučkou v podstatě souhlasí, jen zmínka o Británii ho rozčílila. »Pozor, Libuško,« pohrozil, »na Británii mi nesahejte! Jestli některý evropský kmen zasluhuje úctu a mohl by se směle srovnat s naším, tak jsou to Britové. A nezapomínej, že tvoje milovaná babička a moje žena Pramátí Čechová je Angličanka!«

Libušku to zamrzelo, protože si uvědomila, že i v jejích žilách koluje krev kmene, který tak pozoruhodně umí kopat do mičudy, a chtěla věc uvést na pravou míru, ale vojvoda ji už nepustil se slovu a pokračoval: »Dcery moje! Vnučky milované! Sestřenice, přítelkyně, milenky, ženy

naše lepší slovanské, děvuchy milované. Už tam budem. Jen něco málo – týden,« vojvoda na vteřinku zaváhal a hned začal přidávat, »týden, dva, tři – měsíc, možná už jen docela malý měsíček a už tam budem, v tý naší krásný vlasti. Cítím to v kříži. Věřte mi! Neukvapujte se, děvčata! Jak už se jednou zastavíme, tak už tam musíme zůstat. Evropa bude brzo děsně zasekaná, že se tu skoro nehnem. Takže dobře vybírejme, holčičky moje. Vždyť už je to na furt!«

»Tobě se to cestuje, když tě nosej, dědku!« ozval se anonymní výkřik z davu, který popudil Bivoje: »Žádný vulgarismy, holky, mluvíte s Praotcem Čechem – vojvodou našeho kmene! Výraz ‚dědku‘ si, ty slepice, nech pro svýho starýho!«

Praotec se zasmál a s ním i několik děvčat, která ocenila Bivojův vtip. »Inu, nech je, Bivoji,« uklidňoval mladíka vojvoda, »inu, nech je. Jen ať děvčátka mluví. Jen ať klidně řeknou svůj názor. Každý má právo se svobodně vyjádřit i v otrokářském řádu, ostatně i já jsem podepsal v Stonehenge Chartu otrockých práv a svobod. Ne, ta dobrá žena to snad ani nemyslela tak zle, že? Ona pouze chtěla vyjádřit svůj názor. Kdo to byl, no? Děvenky, která to byla, přiznejte se dědouškovi hodnému, nic se jí nestane.«

Ticho, hrobové ticho, že by ses krve nedořezal, bylo mu odpovědí. »Tak, kdo to byl?!« zařval najednou z ničeho nic a rozzuřil se. »Kdo to byl? Co to bylo za krávu,« křičel Čech a mlátil kolem sebe vladařskou holí, »kačena blbá, já jí...«

Panna Vlasta uchopila ho pevně za mávající pravici a uklidňovala ho. Uctivě, však rázně: »Vojvodo, nenechte cloumat hněv vaším majestátem a přijměte upřímná slova. Což nesnesete pravdu, vojvodo? Chcete, abychom si vás vážili a nadále vás milovali? Chcete?«

»Ano, chci!« přitakal Praotec.

»Tak vidíte. Chodíte, vojvodo? No, jen řekněte, chodíte?«

»Někdy. Někdy jo,« připustil.

»To vím, že někdy jo,« odušila Vlasta. »Ale když vandrujeme. Capáte, vojvodo? Capáte?«

»Necapám,« kapituloval vůdce a Vlasta kula železo, dokud bylo žhavé, a bez nadechnutí pokračovala.

»Víte vy vůbec, co se říká? Víte vůbec, vojvodo, co se šušká, co si šuškájí i ptáci na stromech? Co si šušká celý kmen?«

Vlasta vzbudila vojvodovu zvědavost.

»Co si šušká? Co si tak může šuškat, abych to nevěděl! Já, kterej vím skoro všechno. Co se šušká, Vlasti?« zaprosil.

»Chceš znát opravdu pravdu? Sneseš ji? Nebudeš zase řvát, kdo to byl, a mlátit holí kolem sebe? Dáš mi čestné slovo Praotce, že mě nebuděš za má upřímná slova šikanovat a že mě neznásilníš?«

»Slibuju!« prohlásil Čech rezolutně. »Slibuju, že tě nebudu bít, mučit a šikanovat.«

»A víc nic? To nebyly všechny mé požadavky! Víc nic?«

Bylo trapné ticho, které přerušila Častava, které evidentně už otrnulo: »Pokud teda jde o to znásilnění, tak já to, Vlasti, vezmu za tebe, jako tvá dobrá kámoška.«

»Já taky! Já taky!« ozývalo se z davu a mnohá děvčata tlačila se do předních řad. »Tady! Tady!« zvedaly se dychtivé ruce.

»Co jsem slíbil, to jsem slíbil. Víc nic! Mám svý práva jako vůdce kmene, a dokud živ a zdráv ve vašem čele státi budu, harašment bude vždycy povolenej!«

Většina z přítomných žen začala tleskat, ale Vlasta je uklidnila pohybem ruky.

»Šušká se,« pravila, činíc dramatickou pomlku, »šušká se, že sis to rozmyslel! Že to byl jeden velikej lapsus, že tě to mrzí a že se vracíme zpátky do Indie. Ale protože jsi starej senilák, vojvodo, promiň, tak protože jsi starej senilák, tak jsi zapomněl cestu zpátky. Takže my putujeme a nevíme kam.«

Nastala pauza a na Praotci bylo vidět, jak ho smělá Vlastina řeč zdrtila. Spustil ramena a pravil: »Tak tohle se šušká? Tohle si šuškaš za mými zády i moji stateční bojovníci?«

Čechovi vhrkly do očí slzy: »Starej senilák zapomněl cestu. A já, hlupák, tolik jsem toho pro svůj milovaný kmen udělal.« Utřel stékající slzu a zarecitoval:

»Já vedu svůj lid z Burgund sem
a takovéhle řeči o mně vede
ten velebený český kmen!«

Znovu mu vhrkly slzy do očí a obrátil se na Bivoje: »Bivoji! Duše věrná, ty si taky šuškáš?«

»Šuškám, vojvodo,« přiznal statečný Bivoj. »Ale jen za tvými zády!« dodal omluvně. Přišlo mu to náhle líto a vrhnul se vojvodovi s pláčem kolem krku.

Většina přítomných žen i mužů začala též bulet. Slzy jak hrachy kutálely se po Praotcově ušlechtilé tváři a ten se plačky ptal: »A božský Lumír? Šušká?«

»Šušká, vojvodo!« potvrdil dotázaný.

»A panic Ctirad, šušká?«

»Šuškám, vojvodo,« přiznal se Ctirad.

»I panna Šárka, šušká?«

»Šukám, šukám,« hlásila se k statečným panna, ale vidouc, že způsobila všeobecné veselí u přítomných, rychle se opravila, »šuškám, kníže, šuškám.«

Jediný Praotec se nesmál povedenému vtipu. Byl tak zlomen nespravedlností, s jakou jeho lid, jeho vlastní krev, hodnotil smysl jeho života, tedy podobně jako jeho velký tajný vzor Mojžíš dovést svůj kmen do země zaslíbené. Pravda, Mojžíš měl vydatného pomocníka v Hospodinovi, Pánovi zástupů, a uměl kousky, které Čech, ať zkoušel jakkoli dlouho, nedokázal. Možná, že jsem si mohl vybrat parťáka, honilo se mu v sivé hlavě. V tandemu Mojžíš–Hospodin alespoň jeden z nich, ten druhý, věděl, kde zaslíbená země leží, takže šli najisto. Ale chudák Čech se musí řídit instinktem a intuicí.

Perunovi je celkem jedno, kde žijeme, mudroval Praotec. Taky se mnou téměř nemluví, zatímco Mojžíš si s Hospodinem mohl pokecat, kdykoli ho to napadlo. Ale lid máme oba stejný, konstatoval v duchu. Židi i Češi, všechno stejný šmejdi: nevděčný, nedočkavý, nespokojený, nevěrný. V duchu si promítal příšerné vlastnosti obou etnik, když si uvědomil, že svým Čechům trochu křivdí. Hajzlíci to jsou, to je pravda, ale takový věci a příšernosti, jaký na putování do zaslíbené země vyváděli Mojžíšovi Izraelité, to zas Češi né. To pozor! Ale Perun mi mohl helfnout, to je fakt. Co by mu to udělalo, zvlášť když vidí, že opravdu trochu bloudím, uvažoval vojvoda. Jestli s tím něco neudělá, tak jednou špatně dopadne. Hospodin jeví se o třídu lepší.

Čech se ustaraně rozhlédl, jako by měl strach, zda lidé nečtou jeho myšlenky a jestli ho přece jenom všemocný Perun nesrazí bleskem. Perun ho nesrazil a lid už opět rozjel u kmene tak oblíbenou davovou diskusí – co Čech, to názor.

Praotec v sobě sebral veškerou sílu a promluvil k davu. »Promiňte mi, děti moje, moji odmlku, ale pochopte, jak velkým šokem je pro mě vaše nedůvěra, pochybnosti a posměšné šuškáání.«

»My tě máme rádi,« ozývaly se upřímné hlasy z davu, ale vojvoda je přešel bez komentáře a pokračoval: »Buďte si jisti, a máte mé slovo vojvody, že senilák opravdu nejsem. Víím, co dělám, víím, odkud jdeme, kde to bylo a kam směřujeme.«

Praotec přestal mluvit, zahleděl se nepřítomně kamsi za shromážděné, potom náhle zmaten, vrátil se zrakem na zem, leč řeč nalézti nedokázal. »Safra, ať mě Perun,« koktal, »o čem jsme to vlastně mluvili?« obrátil se na Bivoje.

»Že nejsi žádný senilák, dědečku,« pravila Libuška, než se Bivoj rozhýbal k odpovědi.

»To teda nejsem!« rozčílil se Čech. »Kdo tady říkal, že jsem senilák, a jak jsme se k tomu vůbec dostali?«

Bylo na něm vidět, že je úplně mimo, avšak dav myslel, že šlo o zvláštní vizi, o mystický stav mysli, bleskové osvětlení, které vše zašmodrhalo, a nepřisuzoval úplnému zmatení debaty žádný význam.

Znovu zesílilo volání: »Chceme zůstat! Bolej nás nohy atd.« Mnoho lidí, nevěda co bude, přestalo balit a ti, kteří měli už zabaleno, opět si vybalili. Dav v očekávání hleděl na Čecha.

Ten opět pokynem paže s vojvodskou holí utišil dav a řekl: »Vyhlašuji sanitární den. Dnes zůstaneme a já vše zvažím. Zítřka vám za úsvitu sdělím své rozhodnutí!«

Shromáždění propuklo v jásot a lidé se v naději začali rozcházet.

»Svolej poradce!« naklonil se Praotec k Bivojovi. Ten vylezl na balvan, na kterém stál před ním vojvoda, a dav dlaně do kornoutu, volal: »Vladyka Vojen a božský Lumír k vojvodovi! Vladyka Vojen a božský Lumír k vojvodovi! Nechtě se ihned dostaví k Praotci Čechovi! Konec hlášení.«

Netrvalo dlouho a oba poradci seděli u ohniště Čechovy rodiny, zatímco Kazi s Tetou cosi kutily nad rozbalenými zavazadly. »Podlehl jsem